

نومرو ۱۴۱

اجتهاد

۱۵ کانون ثانی ۱۹۲۲

اداره خانه سی

جفل اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

حیاتی ، فلسفی ، اجتماعی فکر غزته سی

«اون یدنجی سنه تأسیسیه»

Adresse

Idjtihad Constantinople

Téléph : St. 865

قوللانمايکيز ! شايد قوللانماق مجبوريتنده قاليرسه کز صوکنه قادار اصرار ايديکيز ، کوز ياشلره ووعدلره قانمايکيز !

۲ — اصلا قيزمايکيز . چوجوق بوحرکتکزي بيرضعف کيبي تاقی ايدەر .

۳ — (تہلکہ سز دائرہ) داخلندہ چوجوغکزک کندی ، باشنہ تجریہ لر یا عاسنہ مساعده ايديکيز . مثلاً او طہدہ يانی باشکزدہ او طورورکن آتہ یا ناشیرسہ ، قورقايکيز ، براقز یا نسیق کہ آتش ندر ؟ اوکر نسیق . يانی باشکزدہ ايکن آزیق یا نسیق سزک غیوبتکزدہ تہلکہ دوشمہ سندن دہا ای دہ کلیدر ؟

۴ — چوجوغکز سؤالری اصلاً جوابسز براقايکيز . دائماً طوغری ودرست جوابلر ویریکیز . صافین ، کفیدسہ « سن دہا کوچوکسین ، عقالک ایرمز ! » دہمیکیز ! چونکہ چوجوغکز صورماسی کوچوک اولمادیغنه وعقلی نک ایردیکنہ اک مکمل بپردیلیدر .

۵ — چوجوغکز ضرری اولمایان آرزویرنی دائماً یرینہ کتیریکیز . مثلاً یولده کیدہ رکن دقتی جلب ایدن بیرشیتماشا ایچین طورماق ایسترسہ مانع اولمايکيز . بئلکینہ حرمت ايديکيز !

۶ — هیچ بیرمسئلہدہ چوجوغه قارشى نہا کانه نہ باردانہ بیرطور طاقینمايکيز . اونکله مناقشہ ایتمہ نہ تزل ايديکيز وفکرلرینہ حرمت کوستریکيز . بو صورتلہ چوجوغکز فکر استقلانی وکندی نفسنہ اولان اعتمادنی قوتلہ ندرمش اولورسکيز . دوشونکیزک یارین کندی باشنہ حیاته آتیلق مجبوریتندہ قلاجقدر .

۷ — تربیہدہ صبروحدیت ! عجلہ ایشہ شیطان قاریشیر . ایسک یاواش یاواش حصولہ کلیر .

علی بہا

[۱] استانبولده فحش

«استانبولده استیلانی بیر شکل آلمش اولان فناقلردن بیریدہ «فحش» در. حرب عمومیدن مقدم الہ ایدیلن رسمی و خصوصی استانیستیکلره کورہ استانبولده مسلم وغیر مسلم عناصر بینندہ فحش بودرجه مترقی دکل ایدی . حرب عمومی ائسانسندہ رأس کارده بولونان ارکان حکومتک سیاست اداره لرندن متولد بیر طاقیم اجتماعی امراض میانندہ

[۱] بومقالہ انکارزمستشرقلردن (مسترج . ن . ف) نک [استانبولده کوردکلم] عنوانی آئرندن مترجدر . (شرقی) درین بیروقوف و مشاهداتی صمیمی بیر افادہ ایلہ تحریر وتصویر ایدہن مؤلف اخیراً مملکتہ دونرکن ، اثرینک تورکجه یہ ترجمہ سنی دوشونمشدی . بندہ بونی وعدہ ابتدیکم ایچون ، بوتازہ اثری تماماً ترجمہ وقربا کتاب خالندہ نشر ایدہ حکم . ا . ف .

ویرمن ، بئلکہ کولمکله مقابله ایدہر ، ارادہ کی ضدیت کیتدیکجہ بویور ، بعضاًدہ وخیم شکللر آلیر .

ایشته تربیہ خطالری نک وحتی بعضی عائلہ فاجعلری نک علمی وروحی سبیلری !

*

بوقاریدہ بحث ابتدیکم مبادلہ لر اصولی حقندہ عملی بیرفکر ایدینہ بیلیمک ایچین بیر مثال کرستہریبورم : احمد او طہ سندن کاغددن بیر قولہ یا عیہ اوغراشیرکن والدہ سی مطبخندہ احمدک خوشنہ کیدہن بیرطانی پشیرمکله مشغولدر . احمد قوقونی آلیر آکاز هان یرندن فیزار ، کاغدلری آلدنن آتار و اشتهاسنی تطمین ایچین مطبخہ قوشار . بونی کورن والدہ احمدک آبلاسی ملیحہ یہ دونه رک دیرک :

— ملیحہ ، قوش قیزم ، کاغدلری قالدیر واورتانی سوپور . ایشته والدہ نک اک فنا حرکتی بودر . احمد آرتیق آیشیر ، ہر باشلا دیغنی ایشی یاریدہ براقیر ، اورتانی قارمہ قاریشقی ایدہر ، ملیحہ واریا ! — ملیحہ احمدک خدمتچیسیدر ، اونک بوزدیغنی ییار ، حتی بعضاً احمدواک امرلوریر ، بوسر وقلری صیقار ، صاچلری چکر . بوحادثہ قارشیسندہ باشقہ بیروالدہ مثلاً :

— اوغلم احمد ، لله والدہ لرنی دیکلہن چوجوقلری سوهر ، کیت کاغدلری قالدیر ، سسکا ایستہ دیککی ویردجکم . دیرسہ بوالہباجیلرک اصولیدر . حالبوکہ احمد مادیتپرستدر ، او یلہ مہ تافیزیق دن پک آکلماز . .

و یا :

— کاغدلری قالدیرمازسہ نک ، باق ، اوماچی بی چاغیریم ! احمد بو قوری سوزی دہ چوق ایشتمشدر . حافظہ سی سایہ سندن ایی بیلیرک نہایتدہ ینہ ایستہ دیککی اولاجق . بیریکی کوز یاشی والدہ سندن قلبی یا عیہ کافیدر . ہلہ آزیق عناد وشدت دہ کوستردیمی ہرشی اولور ، بیتر !

— احمد ! کاغدلری !

ایشته بو بیروالدہ سسیدر . منور بیروالدہ نک آغزینہ بوسوز یاقیشیر . کاغدلر هان یریشہ کلیر . بئلکہ احمد ایلک دفعہ سندن والدہ سنی دیکلہن بئلکہ کاغدلری ینہ ملیحہ قالدیرمشدر ، فقط والدہ سی نک تہدیدنی نفوذینی اقع ایتمش واونک [طبیعی بیر نتیجہ] سی اولوراق احمد پک سودیکی طاتلی دن محروم قلمشدر . طبیعیاتی روحیانک تربیہ اصولی بودر [*]

*

والدہ لر !

۱ — چوجوقلریکزه قارشى هیچ بیرزمان (خایر!) اداتی

[*] فی الواقع دیگر شکلردہدہ بعضاً اولورکہ احمد کاغدلری قالدیرر . فقط بو حرکتی صحیح اولماز . چونکہ ، احمد والدہ سنی حقلی کوردیکی ایچین دکل ، بئلکہ ایشی تہلکلی کوردیکی وطاتلی دن محروم قالمق احتمالی درپیش ایشیدی ایچین والدہ سنی خشنود ایدہرک اغفال ایتک ایچین کاغدلری قالدیرر . بو بیر ریادر .

— نه قدر زماندنبړی بوراده یا تیورسک ؟

— بر آیدنبړی !

— خسته لغتک برنجی دوره سنی ادراک ایدم ایتز

نیچن دوقتوره قوشماډکه ده بو آفتک بودرجه ایلرله مهنه میدان ویردک ؟

— عائله م ده یار ديه قورق دم ...

— صو کرا نه یابدک ؟

— چيپانلر ایشی میدانه چیقاردی . اوکی پدرم نی

طرد ایتدی ، صو کرا ..

— صیقلمه ، بن ده دوقتورم . دردیکي آکلامق ایسته رم .

دوام ایت !

— [کوله رک والیرله یوزنی قپایه رق] بر مکتب

رفیقم واردی . اونک خانه سنه کیتدم ؛ اوکیجه اوده بر جوق

ارککلر واردی . آهنگ و عشرت ایدیورلردی ، غیر

اختیاری اوله رق آره لرینه قاریشدم ، عکسی حاله سواقده

یاتمه مجبور ایدم . بر آی قدر اوراده قالدم ... یا قالاندم ،

صو کرا خسته خانه یه کادم .

— پکی آما ، خسته لغی ناصل وزه دن آلیغکی

سویله مه دک ؟

— آم موسیو ، بوپک فجیع در . اوکی پدرم خائن

وغدار بر آدام ایدی . زوجم حربه کیتدکن صو کرا ،

آره دن ایکی آی کچمه دن شهید اولدی . بوخبر کلنجه ،

کندیسنه یوک اولدیغمی آکلایان اوکی پدرم ، متعدد دفعه

بم ایچون والدم له غوغا ایتدی ، خلاصه نی اوده ایسته .

میورلردی . والدم له کونارجه کیده لر وکلمز لردی .

بم ایسه زوجدن قالان یوزسکسان غروش معاشدن باشقه

برشیم یوقدی . اتمکک قیه سی یکر می غروشه چیقم شدی .

آلیغ پاره ایله یالکز قورواتمک دیسه م بیله ، کافی کلیموردی .

احتیاج سائقه سیله بر آقشام نه یایدی غمی بیلمه دم

آرادن ایکی آی کچمه دن آلت تناسلیه دم بر چیان کوردم .

فلاکي در حال حس ایتیشدم . [آغلایه رق] نه یابه ییلیردم ؟

ایش ، بر مدت صو کرا ، طبیعتیه میدانه چیقدی . بونی

یر فرصت عدایده ن اوکی پدرم همان اوکیجه نی خانه دن قوغدی .

بن معصوم و بیگناهم دوقتور افندی !!!

بوصره ده ، ایکنجی قاریولادن حزین برسس یوکسلدی .

ضیق معیشت ، چاره سی کوچلکله الده ایدیله بیلان دردلردن
بری ایدی . جاهل و منور ، مسام و غیر مسام هرکس
تحت سلاحه آتمش ایدی . بومناسبتله یوز بیکلر جه عسکر
عائله لر میاننده ارککسمز و حامیسمز قالانلرده همان یوزده
آتمش نسبتنده ایدی . بونلردن یوزده اوتوزی ده اکمک
آرامغه چیقمشلر کن ، طریق فحش و ضلالت صاعمشلر در .
بویوزدن استانبول ، درت ، بش سنه ظرفنده منبع فحش
وسفاهت اولمش و اکثریتله آلمانلر طرفندن صاچیلان
« فرنکی » و « بل صغوقلنی » دائره سرائیتی توسع ایدرک
پک تخریبکار بر شکل آتمش و اهالینک یوزده آتمش
طعمه سی قیلمشدر . حرب عمومیده تورکیانک غائب ایتدیکی
ممالک وسیعیه مقابل قازاندینی بوخسته لقلر ، تورکیانک
اجتماعی بنیه سنده یکنظرده کوزه چارهمایان اولیه فجیع
ودوانا پذیر یاره لر آچمشدرکه ، بویاره لر قیامتق ایچون
اکحاذق اوپراتورلرله لاقل الی سنیه احتیاج وارد!
حرب عمومی تعقیب ایدن متار که دن صو کرا کی استانبول
ایله سکز اون سنه اولکی استانبول آراسنده « صحت » و
« اخلاق » نقطه نظرندن اولیه عظیم فرق لر واردی که ،
بونلری پک آزمون ظرفنده بیله کورمه مک ایچون کور
اولق لازمدی !

برکون رفیقم نی فرنکیلر خسته خانه سنه کوتورم شدی ،
نازک و کبار بر دوقتور بزى قارشیلامش و قغوشلری برر
برر کزدرم شدی . خسته خانه نی زیارت ایتک آرزوسنی
اظهار ایتدیکم کوندنبړی ، فرنکیلی قادینلرک احوال
صحیه لر نی تدقیق و مشاهده ایتک احتیاجی دخی آتمشدری .
تصادقاً ایلك کیردیکم پاییون ، خسته لغتک ایکنجی دوره سنده
بولونان اوتوز قدر قادین خسته نک حال پرملانی پک
فجیع بر صورتده کوستریوردی . فلاکتزده لرک بشی
مسلمان ، یدیس موسوی ، طقوزی ارمنی ، متباقیسی
روم ایدی . بونلرک جمله سی ده ، اقدجه امراض زهرویه
قومیسونجه یدلرینه (صحت وثیقه سی) ویرلمش ، ضابطه
محلیه جه مقید و مسجل فاحشه لردن ایدی . برنجی قاریولادن
اعتباراً خاطر لر نی صورمه باشلادم :

— قیزم ، اسمک نه در ؟

— مدیحه ...

ناصلسه یونی آله ایدرهك ، حرب زكنینلردن برینك قوجاغنه آتیورمش ! زكنین (سیفیلتیک) اولدیغندن معصومی ده آشیلامش ، برسنه صوكره زكنین مزاره ، دوراده خسته خانیه کیرمش ...!

خسته خانهك قپوسندن چیقارکن سنده لیوردم . دنیاك پك چوق مملکتلرنده برچوق خسته خانهلری زیارت ایتیشدم ، فقط بودورجه فجیع ورقت اورمناقب وسر کدشت صاحی خسته لره تماسده بولونما میشدم . رفیقم صخی مسائل ایله اوغراشدینی ایچون خسته خانهلرک فره نکیلیرله مالامال اولدیغنی خبر ویررکن ، بن تورکیانك حرب عمومیده نهلر قازاندیغنی ونهلر غائب ایتدیکنی دوشونیوردم !

اسکندر فخرالمربع

— موسیو ، اونکیکی برشیئمی ؟ هله ، کلده بنم حکایه می دیکله ...

رعشه لر ایچنده صارصیلشم قالمیشدم . رهبریمیزی اون اوچنچی قاریولاده یورغانك آلتدن متجسسانه اطرافنی تدقیق ایدن اون بش یاشلرنده ، صاری صاحلی کوزهل بر قیزك یانه کوتوردی ، و :- دورا ! دییه سسلندی . یونی و قوللری بیاض باندلرله باغلی اولان بو سویملی قیزجیزده بنی پك زیاده متأثر ایدن دیکری کبی تمیز بر حائله قیزی ایمش . بوکون حائله سندن برکیمسه قالمامش .. هپسی ده زور چوللارنده قارغملره وقوردلریم اولمش . دورا ، بو اوکسوز قیز ، اون اوچ یاشنده اولارق تك باشنه بر حائله تزدنده قالمش ، اورادن ده بر قادین دلالی

متفکرلره طبابت روحیه صحیفه لری

ولادی و کسبی جنتلر

حقیقی اصالت محمد ؑ عصبیهك مکمل یارادیلمشده در -
اك بویوك میراث سالم بر دماغ ده - فطراضه فقه قصورک
یارادیلمشده در - صکرده دلی اولانلر .

نصف کره شکنده ایکی پارچه دن عبارت بینمرك ایچی بیاض ، قابوخی کیرینتیلی چیقنتیلی سنجابی در . ایچ بیاض قسم عادتاً پیانونك صندیقنده صاقلی تللر کبی دماغك قشرندن محیطده کی اعضایه کیده ن جبل لردن ، انتقال یوللارندن عبارت کبی در . حالبوکه قشری تشکیل ایدن حجره لر پیانونك تماس ایله آیری آیری سسلر چیقاران دیشلرینی آکدیرر . ایشته بوقشرده کی حجره لر ، روحك اینجه لکترینی صاقلایان اهرامجکلر ابویندن منتقل برخصیصه و قابلیتله دوغار . بر طرفدن وجوددن الدینی غدالره بسله نیر ، دیگر طرفدن ادمان ، تعلیم و تربیه سایه سنده نسجنده کیزلشم قابلیتلری یوکسلدیر . شخص ، صحتی اخلال ایده جك فبالقلردن قوروندجه دماغ حجره لری فطری قابلیت لریله پایدار اولور . تعلیم و تربیه ایله یوکسل ائرلر میدان کتیرر . حالبوکه حیاینده برطاقم عامل لر بو حجره لرک سلامتنه مسلط اولور . اك مکمل حجره لر بیله تردییه اوغرامقدن قورتولاماز ، شکلی ، ترکیبی بوزولور ، حیاتلری بیله سوزر ، یلرلرینه برایشه یاراماز انقاض قالیر . طبیعی اوزمان شخصك بوتون وهی خصلت لری ده بیتر . مثلاً دماغ حجره لری ایچکی ، آفون ، اسرار کبی زهرلر ، فرنکی وشدتلی حمالر کبی خسته لق لر یوزندن تردییه اوغرار . بوکی سببلر خلقتك اك قیمتلی موهبه سنی پریشان ایدر . پك بویوك قابلیتله دوغشمش

دقت ، حافظه ، خیال ، ایلاد فکر کبی ذکاتك مختلف تجلیاتنه مقر دماغ در . سنجیه و سیرت ، عزم و اراده ، نیک بینی و فتور ، خود بینی و غیر پرسنتلک ، غرور و وقار کبی اخلاق کتابلرینك موضوع لرینی تشکیل ایدن فضیلت لر ، فناقلر دماغك مالی در . الاری آیاقلری حرکت ایتدیرن ، کولدیرن ، سویله ده ن ، آجینی طابلی بی ، صیجانی ، صوغوخی دیوان مرکز لردخی اوراده بولونیور . حتی کورن ، ایشیدن ، قوقو حس ایدن ده بینمزد . کوزلر ، قولالر ، بورون بو حسلری دماغه نقل ایدن برر آلتدن باشقه برشی صاییلاماز . کوزی صاب صاغلام اولدینی حالده اطرافنده کی اشیا دن بر مفهوم چیقارامایان روحی اعمی لر (باقار کورلر) پك چوق در . حیاتك مختلف فعالیت لرینی اداره ایدن دماغ اولدینی ایچون وجودك اك مهم عضوی در . بدنك هر یرنده روحك اثرلرینه تصادف ایدورز . فقط روح ، دماغده انکشاف ایدن وظیفه لرک محصله سی در .